

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E BUXHETIT DHE BORXHIT PUBLIK
DREJTORIA E FINANCAVE VENDORE

14421
Nr. Prot

307
Tiranë, më / /2018

UDHËZIM

22 307
Nr. Datë / /2018

“PËR PROCEDURAT STANDARDE TË MONITORIMIT TË BUXHETIT TË NJËSIVE TË VETËQEVERISJES VENDORE”

Në mbështetje të nenit 104, pika 4 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, nenit 65 të ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar dhe nenit 48 të ligjit nr. 68 datë 27.04.2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, Ministri i Financave dhe Ekonomisë.

U D H Ë Z O N:

I. TË PËRGJITHSHME

1. Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i procedurave dhe afateve që duhet të ndjekin njësitë e vetëqeverisjes vendore për monitorimin e zbatimit të buxhetit për performancën financiare, për produktet dhe objektivat e politikës të realizuara për çdo program gjatë një viti buxhetor.
2. Ky është një udhëzim i përhershëm (standard), në të cilin përcaktohen: roli, përgjegjësitë dhe detyrat e Grupit të Menaxhimit Strategjik (GMS), procedurat që duhet të ndjekin Ekipet e Menaxhimit të Programeve (EMP) për monitorimin e zbatimit të buxhetit vjetor, me qëllim realizimin e objektivave të synuara, të produkteve të parashikuara si dhe për përgatitjen e raporteve periodike dhe vjetore të monitorimit të zbatimit të buxhetit.
3. Në këtë udhëzim përcaktohen:
 - Roli i Kryetarit të njësisë së vetëqeverisjes vendore;
 - Roli i Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore;
 - Roli i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

- Afatet e paraqitjes së raporteve të monitorimit në Këshillin e Njesisë së Vetëqeverisjes vendore, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, si dhe publikimi i raporteve;
 - Struktura dhe përmbajtja e raporteve të monitorimit.
4. Monitorimi, është një proces vlerësimi performance i cili realizohet nëpërmjet krahasimit të treguesve faktikë të performancës me ato të planifikuar. Monitorimi ka për qëllim:
- 4.1 Të ndjekë arritjen e qëllimit dhe objektivave të përcaktuara në deklaratën e politikës së programit për vitin e parë të programit buxhetor afatmesëm, nëpërmjet krahasimit të treguesve të planifikuar të performancës me rezultatet faktike të tyre.
 - 4.2 Të sigurojë informacion i cili i shërben përmirësimit të procesit të planifikimit dhe menaxhimit të zbatimit të buxhetit.
 - 4.3 Të evidentojë nëse realizimi i produkteve është në përputhje me planin, dhe nëse jo të propozojë/rekomandojë ndërmarrjen e veprimeve korrigjuese për rishpërndarjen e fondeve. Në rast rishpërndarje të fondeve buxhetore, të evidentojë efektin e mundshëm në performancën e objektivave të lidhura me to.
5. Njësitet e vetëqeverisjes vendore duhet të menaxhojnë shpenzimet në mënyrë të tillë që të realizohen produktet e parashikuara, brenda limitit të miratuar të shpenzimeve të programit dhe të sigurojnë informacion në lidhje me performancën e shpenzimeve dhe realizimin e produkteve.
6. Monitorimi i objektivave kryhet bazuar në treguesit përkatës të performancës që jepen kryesisht në nivel produkti, ndërsa monitorimi i produkteve realizohet në sasi dhe në vlerë. Monitorimi është procesi që lidh realizimin e objektivave dhe produkteve me fondet përkatëse të planifikuara për arritjen e tyre.

II. ROLET DHE PËRGJEGJËSITË NË PROCESIN E MONITORIMIT TË BUXHETIT

- 7. Njësitet e vetëqeverisjes vendore kryejnë monitorimin e performancës së tyre dhe institucioneve në varësi.
- 8. Njësitet e vetëqeverisjes vendore monitorojnë zbatimin e planeve strategjike të zhvillimit, nëpërmjet monitorimit të zbatimit të buxhetit vjetor.

Përgjegjësia e Kryetarit të Njesisë së Vetëqeverisjes Vendore

- 9. Kryetari i njesisë së vetëqeverisjes është kryetar i Grupit për Menaxhimin Strategjik dhe si rregull është Nëpunësi Autorizues i njesisë së vetëqeverisjes vendore. Ai mund ta delegojë këtë kompetencë, me shkrim, te zëvendëskryetari ose te një nga zëvendëskryetarët e njesisë së vetëqeverisjes vendore.
- 10. Kryetari miraton rregullat specifike dhe procedurat që duhet të ndiqen në procesin e monitorimit të zbatimit të buxhetit në përputhje me kërkesat e këtij udhëzimi si dhe udhëzimeve plotësuese të tij.

11. Kryetari vlerëson raportet e monitorimit për të gjithë programet buxhetore të njësisë së vetëqeverisjes, të përgatitura dhe konfirmuara nga GMS dhe të nënshkruara nga koordinatori i GMS. Për çdo rast të konstatimit të parregullsive në raporte i'a dërgon për rishikim GMS.
12. Kryetari miraton dhe dërgon për informim në këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore një kopje të raportit të monitorimit e të zbatimit të buxhetit si dhe një relacion shpjegues mbi realizimin e qëllimeve dhe objektivave të shoqëruar me treguesit e performancës së synuar dhe realizimin faktik të tyre për të gjitha programet buxhetore për vitin buxhetor pararendës. Pjesë e raportit të monitorimit të zbatimit të buxhetit janë dhe raportet mbi treguesit financiarë sipas përcaktimeve të nenit 54 të ligjit nr. 68, datë 27.04.2017 "Për financat e vetëqeverisjes vendore".

Përgjegjësitë e Këshillit të Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore

13. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore informohet dhe diskuton mbi raportet e monitorimit të zbatimit të buxhetit, të cilat paraqiten në këshill tre herë në vit (çdo 4 muaj). Gjithashtu, këshilli ka të drejtë që për çështje specifike të kërkojë raportim të veçantë.
14. Këshilli miraton raportin vjetor të konsoliduar të zbatimit të buxhetit mbi përmbushjen e qëllimeve dhe të objektivave të njësive, mbi përdorimin e fondeve publike, në mënyrë të ligjshme, me ekonomi, efektivitet dhe efikasitet për garantimin e qëndrueshmërisë së sistemit të menaxhimit financiar të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
15. Në rast se nga monitorimi i zbatimit të buxhetit konstatohet nevoja për rishpërndarje të fondeve ndërmjet programeve buxhetore, mbi bazë të informacionit të mbledhur nga raportet e monitorimit të zbatimit të buxhetit, të performancës së realizimit të objektivave kundrejt planit vjetor, duke respektuar kufijtë e miratuar në buxhetin vjetor të njësisë ose duke propozuar një buxhet shtesë, këshilli vlerëson dhe miraton rishpërndarjen e fondeve buxhetore.
16. Këshilli miraton marrjen e masave për sigurimin e qëndrueshmërisë së sistemit të menaxhimit financiar të njësisë së vetëqeverisjes vendore mbi bazë të raporteve katërmujore të monitorimit dhe rekomandimeve sipas rastit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

Përgjegjësitë e Nëpunësit Autorizues të njësisë së vetëqeverisjes vendore

17. "Nëpunës autorizues" është nëpunësi i nivelit më të lartë i njësive të vetëqeverisjes vendore, përgjegjës për zbatimin e sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në të gjitha strukturat dhe programet buxhetore, duke përfshirë planifikimin, zbatimin, monitorimin e kontrolleve të risqeve të lidhura me zbatimin e buxhetit, kontabilitetin dhe raportimin financiar të njësive të vetëqeverisjes vendore.
18. Nëpunësi Autorizues i nivelit të dytë është drejtuesi i njësive shpenzuese të varësisë me të njëjtat përgjegjësi të nëpunësit autorizues për njësinë shpenzuese që drejton.
19. Nëpunësi autorizues i njësive të vetëqeverisjes vendore përgjigjet dhe raporton në këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore për përgatitjen, kontrollin e brendshëm

financiar publik, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit, për të gjitha funksionet e njësive të vetëqeverisjes vendore.

20. Nëpunësi autorizues i njësisë së vetëqeverisjes vendore i paraqet këshillit, sa herë që kërkohet, por jo më pak se tre raporte katërmujore të monitorimit të zbatimit të buxhetit.
21. Nëpunësi autorizues ka përgjegjësi të plotë për koordinimin e procesit të monitorimit të buxhetit vjetor. Ai është përgjegjës për monitorimin në mënyrë periodike dhe të vazhdueshme të performancës së objektivave dhe performancës së produkteve në sasi dhe vlerë, si dhe për propozimin e zgjidhjeve tek kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore (kur kjo kompetencë është deleguar) për përmirësimin e performancës kur identifikon shmangie të mëdha ndaj planit.
22. Nëpunësi autorizues publikon raportet e monitorimit të zbatimit të buxhetit në faqen zyrtare të njësisë, brenda 30 ditëve pas përfundimit të periudhës së raportimit, dhe një kopje e tyre i dërgohet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.
23. Nëpunësi autorizues, brenda 30 ditëve pas përfundimit të periudhës së raportimit duhet të dërgojë në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, raportet katër mujore dhe vjetore të monitorimit të zbatimit të buxhetit për performancën financiare, produktet e realizuara për çdo program të përcaktuar në vitin e parë të dokumentit përfundimtar të programit buxhetor afatmesëm, sipas formateve dhe standardeve pjesë e këtij udhëzimi.
24. Nëpunësi autorizues në rolin e koordinatorit të GMS gjatë procesit të monitorimit të buxhetit vjetor:
 - Rishikon raportet e monitorimit të nënshkruara nga Ekipi i Menaxhimit të Programit (EMP) për të gjitha programet që përdor njësia e vetëqeverisjes vendore;
 - Vlerëson realizimin e treguesve të performancës së planifikuar për arritjen e qëllimit, objektivave të programeve të shpenzimeve, si dhe realizimin e produkteve përkatëse, duke vlerësuar në mënyrë të veçantë arritjet e objektivave të politikës së programit të njësisë. Verifikon shpjegimet e dhëna për shmangiet më të theksuara nga plani i performancës së programeve (treguesit e monitorimit të performancës së programeve buxhetore).
 - Vlerëson masat korrigjuese që propozohen të ndërmerren, përcakton nëse duhen ndërmarrë veprime të mëtejshme dhe ku do të konsistojnë ato.
 - Kërkon rishikimin e raporteve të përgatitura nga Drejtuesit e EMP nëse është e nevojshme.
 - Miraton dhe nënshkruan raportin përfundimtar për të gjitha programet e shpenzimeve buxhetore të njësisë. Një kopje të raportit e dërgon në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
25. Nëpunësi autorizues publikon në faqen zyrtare të njësisë, raportet e monitorimit, brenda 30 ditëve pas përfundimit të periudhës së raportimit.
26. Me kërkesë të këshillit, nëpunësi autorizues i njësisë së vetëqeverisjes vendore raporton gjatë vitit edhe për çështje të tjera, që kanë lidhje me zbatimin e buxhetit dhe kontrollin e brendshëm financiar publik.

Përgjegjësitë e Nëpunësit Zbatues

27. Nëpunësi Zbatues është përgjegjës dhe i raporton nëpunësit autorizues të njësisë si dhe drejtuesve të programeve, informacionin e nevojshëm financiar për përgatitjen e raporteve përkatëse të monitorimit.
28. Nëpunësi zbatues ka rolin e sekretarit të grupit të menaxhimit strategjik të njësisë së vetëqeverisjes vendore. Ai mbështet Nëpunësin Autorizues gjatë procesit të përgatitjes së raporteve të monitorimit, nëpërmjet:
- Përgatitjes së informacionit financiar për shpenzimet faktike sipas: programeve; klasifikimit ekonomik të programit përkatës të periudhës së raportimit;
 - Informimit të drejtuesve e programeve për çdo ndryshim në shpërndarjen e shpenzimeve të miratuara nga Grupi për Menaxhim Strategjik gjatë procesit të menaxhimit të shpenzimeve;
 - Analizave financiare dhe jo financiare (marrë kryesisht nga marrëveshjet kontraktuale dhe atyre të prokurimeve) për vitet e kaluara dhe vitin korent; kryerjes së analizave përkatëse bazuar në informacionin financiar dhe jo financiar të viteve të kaluara dhe vitit buxhetor aktual;
 - Oponencës ndaj drejtuesve të programeve gjatë procesit të diskutimit të raporteve të monitorimit të programeve përkatëse;
 - Hartimit të informacionit përmbledhës të shpenzimeve faktike të njësisë, nënshkrimit të planit të shpenzimeve dhe paraqitjes së tyre tek Nëpunësi Autorizues;
 - Mbledhjes, përditësimit dhe informimit për treguesit financiarë sipas përcaktimeve në ligjin nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”.
29. Nëpunësi zbatues ndihmon drejtuesit e programeve në llogaritjen e kostove për njësi të produkteve sipas programeve. Ai ndihmon në identifikimin e mundësive buxhetore për mbulimin e kostove për realizimin e produkteve që nuk mund të financohen plotësisht ose është i pamundur financimi i tyre me burimet e disponueshme ose rishpërndarjen e burimeve financiare brenda programit buxhetor.
30. Nëpunësi zbatues bashkëpunon me Drejtuesit e EMP dhe Nëpunësit Autorizues të Nivelit të Dytë, si dhe me anëtarët e Ekipeve të Menaxhimit të Programit për të identifikuar zgjidhjen e problemeve, në rastin e mospërputhjeve ndaj planit të treguesve të performancës së monitorimit të programeve.

Përgjegjësitë e Drejtuesit të Ekipit të Menaxhimit të Programit

31. Drejtuesi i Ekipit të Menaxhimit të Programit (DEMP) është përgjegjës dhe raporton përpara nëpunësit autorizues për realizimin e qëllimeve, objektivave dhe produkteve të programit gjatë procesit të zbatimit të buxhetit dhe propozon masa korrigjuese në rast kur kjo është e nevojshme.
32. Drejtuesit e ekipit të menaxhimit të programit janë përgjegjës përpara nëpunësit autorizues për raportimin në kohë, dhe sipas standardeve të përcaktuara në këtë udhëzim të produkteve për programin përkatës që drejtojnë.
33. Drejtuesit e programit kanë përgjegjësinë për të marrë pjesë në takimet e Grupit për Menaxhimin Strategjik, në çdo diskutim si dhe në vendimmarrjet përkatëse që kanë ndikim mbi programin të cilin drejtojnë.
34. Në mënyrë specifike ata janë përgjegjës për:

- Hartimin e planit katërmujor të produkteve në sasi dhe në vlerë duke respektuar tavanet e përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor.
- Mbledhjen e të dhënave në lidhje me performancën e objektivave, performancën mbi secilin produkt në fund të katërmujorit dhe krahasimin e të dhënave faktike me planin e periudhës;
- Analizën e shkaqeve të mospërputhjeve/shmangieve dhe marrjen e vendimeve në lidhje me veprimet korrigjuese, të nevojshme për përmirësimin e situatës;
- Në rast se një nga arsytet e shmangies ka qenë planifikimi i pasaktë atëherë është e nevojshme rishikimi i planit dhe përgatitja e një përmbledhjeje të rishikuar katërmujore të shpenzimeve dhe realizimit të produkteve të programeve.
- Përgatitjen/rishikimin dhe nënshkrimin e raportit përmbledhës mbi bazën e raporteve paraprake të përgatitura nga anëtarët e EMP dhe dërgimin e tij tek anëtarët e GMS.

Ky raport përmban:

- Të dhëna në lidhje me performancën e objektivave;
 - Të dhëna në lidhje me performancën e çdo produkti;
 - Analizën që shpjegon mospërputhjet e rëndësishme në lidhje me planin e periudhës;
 - Veprimet korrigjuese që EMP ka ndërmarrë, ose që planifikon të ndërmarrë;
 - Përmbledhjen e përditësuar të shpenzimeve dhe realizimit të produkteve;
 - Rekomandimet për veprime të mëtejshme për përmirësimin e situatës që i propozohen GMS për vendimarrje.
- Identifikimin e ndikimit të çdo ndryshimi në realizimin e planit të vitit buxhetor në përgatitjen e kërkesave për PBA-në e ardhshme.
 - Organizimin e takimeve të ekipit të menaxhimit të programit në etapa të ndryshme të procesit të monitorimit, sidomos përpara periudhave të raportimit.
 - Harmonizimin e qëndrimeve kur anëtarët e EMP kanë mendime të ndryshme në lidhje me situata të caktuara dhe raportimin tek koordinatori i GMS nëse nuk harmonizohen qëndrimet.
 - Miratimin e të dhënave që hidhen në mënyrë elektronike (instrument financiar ose software i përdorur për këtë qëllim)/data bazën e njësisë së vetëqeverisjes vendore për monitorimin e zbatimit të buxhetit.
35. Mbi bazën e produkteve të përcaktuara drejtuesi i programit ka përgjegjësi të vlerësojë risqet që ndikojnë në arritjen e këtyre produkteve, mënyrën e trajtimit të tyre si dhe kostot për minimizimin e risqeve. Risqet renditen sipas impaktit në realizimin e objektivit sipas të cilit është i lidhur produkti dhe diskutohen në Grupin e Menaxhimit Strategjik.

Përgjegjësitë e Anëtarëve të Ekipit të Menaxhimit të Programit

36. Anëtarët e ekipit të menaxhimit të programit janë ekspertë të fushës së programit përkatës buxhetor/nëpunës autorizues të nivelit të dytë, përgjegjës për menaxhimin e programeve/projekteve që ata drejtojnë dhe përgjigjen për punën e tyre tek drejtuesi i programit.
37. Anëtarët e ekipit të menaxhimit të programit janë përgjegjës për realizimin e detyrave teknike për zbatimin e procedurave të monitorimit të programit sipas këtij udhëzimi, të cilat lidhen direkt me performancën e produkteve të programit të tyre, të dhëna në sasi dhe në vlerë financiare, duke identifikuar problematikat e hasura në rast shmangieje ndaj

planit si dhe duke bërë rekomandimet përkatëse për përmirësimin e situatës. Anëtarët e ekipit të menaxhimit të programeve kanë për detyrë:

- Të respektojnë afatet, cilësinë dhe standardet e raportimit të performancës së produkteve për programin përkatës sipas formateve dhe kërkesave të këtij udhëzimi;
- Të ndjekin udhëzimet e koordinatorit të GMS;
- Të marrin pjesë në takimet e EMP, sipas kalendarit të aktiviteteve të ekipit të menaxhimit të programit të hartuar nga drejtuesi i programit;
- Të kontribuojnë në përgatitjen e raportit të monitorimit;
- Të mbledhin, përditësojnë dhe raportojnë në mënyrë periodike treguesit e monitorimit të performancës së programit buxhetor ku ata bëjnë pjesë;
- Të koordinojnë me nëpunësin zbatues gjatë procesit të raportimit.

38. EMP mban përgjegjësi për performancën e produkteve të planifikuara të programit që ata përfaqësojnë.

39. Mbi bazën e produkteve të përcaktuara ekipi i menaxhimit të programit ka përgjegjësi të identifikojë risqet që ndikojnë arritjen e këtyre produkteve edhe objektivave për të cilët shërbejnë këto produkte si dhe kostot për minimizimin e tyre dhe në vijim të hartojë regjistrin e riskut për programin që menaxhojnë.

Roli i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në procesin e monitorimit të buxhetit

40. Ministri i Financave dhe Ekonomisë, monitoron periodikisht, zbatimin dhe përputhshmërinë e veprimtarisë financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore me legjislacionin në fuqi dhe ndërhyr në rastet e përcaktuara në ligjin nr. 9936/2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar, ligjin nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, si edhe në akte të tjera ligjore në fuqi.

41. Ministria e Financave dhe Ekonomisë merr raporte periodike të monitorimit për performancën e produkteve dhe të shpenzimeve nga njësitë e vetëqeverisjes vendore.

42. Për raportimet e ndërmjetme kur nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë vihet re problematikë serioze në zbatimin e buxhetit të njësisë së vetëqeverisjes vendore, Ministri i Financave dhe Ekonomisë përgatit një raport me komente e rekomandime dhe ia dërgon kryetarit dhe këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

43. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, përgatit një raport me komente dhe rekomandime, brenda 30 ditëve pas dërgimit të raportit vjetor të monitorimit të zbatimit të buxhetit të njësisë së vetëqeverisjes vendore, mbështetur në raportin e treguesve të performances vjetore së objektivave dhe produkteve dhe të shpenzimeve të realizuara kundrejt planit vjetor të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

44. Ministria e Financave dhe Ekonomisë i dërgon një kopje të këtij raporti kryetarit dhe këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore. Raporti publikohet në faqen zyrtare të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

III. PROCEDURAT PËR PROCESIN E MONITORIMIT

Përcaktimi i vitit korent

45. Viti i cili do të monitorohet, është viti i parë i PBA-së, që i korespondon vitit buxhetor korent/aktual. Kur procesi i PBA-së të ketë përfunduar, për vitin korent janë përcaktuar:
 - a. Shpërndarja e fondeve sipas programeve dhe zërave të klasifikimit ekonomik të shpenzimeve (artikujve) si dhe shpërndarja e fondeve për projektet, produktet;
 - b. Produktet e parashikuara për secilin program;
 - c. Kosto për njësi e planifikuar për secilin produkt;
 - d. Ndarje 4 mujore për shpenzimet sipas produkteve;
 - e. Zbatimi i planit strategjik të zhvillimit të njësisë së vetëqeverisjes vendore (planit të përgjithshëm vendor), strategjive sektoriale.
46. Pas marrjes së udhëzimit plotësues të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, për zbatimin e buxhetit vjetor, Koordinator i GMS-së udhëzon EMP të fillojë përgatitjen e raporteve të monitorimit sipas formateve, afateve dhe standardeve të përcaktuara në udhëzimin standart dhe plotësues të monitorimit të zbatimit të buxhetit. Koordinator i GMS-së përcakton datat e mbledhjeve të GMS-së që do të kryhen për të shqyrtuar raportet e monitorimit.
47. Prosesi i përgatitjes së raportit të monitorimit duhet të nisë që në fillim të vitit. Drejtuesi i EMP me qëllim sigurimin e të dhënave duhet të koordinojë punën me specialistët teknikë përgjegjës për mbledhjen, përpunimin, analizën, publikimin e të dhënave, veçanërisht me ata që kanë lidhje me shpenzimet dhe me statistikat.

Procedura për përgatitjen e raporteve katërmujore të monitorimit

48. Prosesi i raportimit mbi performancën e produkteve për secilin program kërkon përgatitjen e tre raporteve periodike të monitorimit në vit. Raporti i katërmujorit të parë dhe katërmujorit të dytë dorëzohen në Këshillin e Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore dhe në Drejtorinë përgjegjëse për financat vendore në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë deri në fund të javës së katërt mbas përfundimit të katërmujorit, dhe konkretisht deri në 30 Maj; 30 Shtator, ndërsa raporti vjetor, brenda muajit shkurt të vitit të ardhshëm.
49. EMP nën drejtimin e Drejtuesit të Ekipit vlerëson ecurinë e treguesve të monitorimit të performancës së programeve, përgatit raportet përkatëse dhe propozon masa korigjuese kur vihen re shmangie kundrejt planit. EMP duhet të rishikojë çdo mospërputhje, të konsultojë stafin teknik kur është e nevojshme dhe të shpjegojë arsyet e mospërputhjeve. Kur rishikohet buxheti dhe/ose PBA, EMP propozon rishikimin e planit të treguesve të monitorimit të performancës.
50. DEMP mbledh, përditëson dhe raporton te GMS mbi të dhënat e treguesve të monitorimit të performancës së programeve për të cilat ata janë përgjegjës. Treguesit e monitorimit japin informacion për objektivat dhe produktet e programeve përkatëse.
51. Mbi bazën e analizës së treguesve të performancës EMP propozon ndryshime në strukturën e planit të shpenzimeve nëse ka shmangie në mënyrë që të arrihen produktet e programeve për periudhat pasardhëse. Raporti i monitorimit jep masën e realizimit në përqindje të treguesve të performancës midis realizimit faktik dhe planit përkatës të tyre.
52. Kur EMP ka sqaruar arsyet e mospërputhjeve dhe ka përcaktuar masat korigjuese që do të ndërmerren, Drejtuesi i EMP përgatit, nënshkruan dhe dërgon tek GMS një raport i cili përmban:

- Monitorimin e treguesve të performancës së programeve buxhetore sipas standardeve të miratuara në këtë udhëzim;
 - Relacion shpjegues për mospërputhjet kundrejt planit të periudhës raportuese;
 - Masat korrigjuese që duhen ndërmarrë në rast mospërputhjeje.
53. Në bazë të rekomandimeve/masave korrigjuese të propozuara nga EMP, si më sipër, GMS propozon tek Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore ndërmarrjen e veprimeve përkatëse korrigjuese. Disa masa që kërkojnë vendimarrje të Kryetarit të njësisë apo Këshillit të njësisë janë:
- Transferime fondesh ndërmjet programeve buxhetore;
 - Transferim fondesh ndërmjet njësive shpenzuese të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
 - Rishpërndarjet ndërmjet zërave të shpenzimeve korrente, brenda të njëjtit program.
54. Në raportin e monitorimit të katërmujorit të dytë (tetëmuorit) duhet përgatitur një informacion shtesë lidhur me parashikimin e realizimit të pritshëm të vitit korent për të gjitha produktet e programeve të shpenzimeve të njësisë së vetëqeverisjes vendore si dhe për nivelin e realizimit të shpenzimeve të parashikuara.
55. Raportet e EMP marrin dakortësinë e të gjithë ekipit, në të kundërt kur ka mosmarrëveshje Drejtuesi i EMP e paraqet qëndrimin e ndryshëm në GMS, si një pikë të veçantë të raportit përfundimtar për GMS.
56. Raportet e monitorimit të të gjitha EMP, të cilat janë prezantuar dhe miratuar nga GMS përmbledhen në një raport përfundimtar monitorimi dhe nënshkruhen nga koordinatori i GMS dhe Drejtuesit e EMP-ve. Ato u dërgohen deri në fund të javës së katërt të periudhës së monitorimit Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.
57. Në rastet kur GMS nuk arrin marrëveshje, Drejtuesi i GMS-së ka të drejtë të marrë vendimin.

IV. TË TJERA

58. Procedura të tjera shtesë lidhur me procesin e monitorimit, jepen në shtojcat bashkëlidhur këtij udhëzimi, përkatësisht:
- Shtojca 1 “Afatet kohore për monitorimin e buxhetit”
 - Shtojca 2 “Përmbajtja e raportit të monitorimit”
 - Shtojca 3 “Procedura në rastin e një buxheti të rishikuar gjatë vitit korent

- Shtojca 4 " Procedura në rastin e ndryshimeve të alokimeve financiare në vitin korent"
- Shtojca 5 "Treguesit e monitorimit të performancës së programeve dhe treguesit financiarë"

59. Raporti i monitorimit të zbatimit të buxhetit duhet të përmbajë anekset e mëposhtme, pjesë të këtij udhëzimi dhe të detyrueshme për tu zbatuar:

- Aneksi nr 1 "Raporti i shpenzimeve sipas programeve";
- Aneksi nr.2 "Raporti i shpenzimeve të programeve sipas artikujve buxhetore";
- Aneksi nr.3 "Raporti i realizimit të produkteve të programit";
- Aneksi nr. 4 "Raporti i realizimit të objektivave të politikës së programit";
- Aneksi nr. 5 "Projektet e investimeve me financim të brendshem dhe me financim të huaj".

60. Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR

Arben Ahmetaj

SHTOJCË 1. AFATET KOHORE PËR MONITORIMIN E BUXHETIT

Në mënyrë të përmblodhur i gjithë procesi i monitorimit të zbatimit të buxhetit me afatet kohore, personat përgjegjës dhe dokumentat e prodhuar jepet në skemën e mëposhtme:

Produkti	Koha / Afati	Përgjegjës	Dokumenti prodhuar
Përgatitja e treguesve të performancës	Janar viti korent	EMP	Treguesit e monitorimit të performancës së programeve buxhetore të ndara në: <ul style="list-style-type: none"> - Produkte për arritjen e objektivave të programeve - Kosto për njësi produktesh të prodhuara Lista e treguesve të performancës është pjesë e buxhetit vjetor dhe PBA-së.
Përgatitja e raportit të I-rë të monitorimit	1-15 Maj viti korent	Drejtuesi i EMP	Raporti I-rë i cili përmban: <ul style="list-style-type: none"> - Realizimi faktik i treguesve të performancës së programeve buxhetore; (në vlerë dhe % kundrejt planit) - Relacion shpjegues për mospërputhjet kundrejt planit të periudhës raportuese; - Masat korrigjuese që duhen ndërmarrë në rast mospërputhjeje
Diskutimi dhe miratimi Raportit I-rë në GMS	15-25 Maj viti korent	GMS dhe Koordinatori i GMS	Raporti I-rë miratuar nga GMS <ul style="list-style-type: none"> -Vlerësimi i raporteve të monitorimit të EMP -Marrja e vendimeve në rastet e mosdakortësisë të EMP
Raportimi në Këshill & Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë:	30 Maj viti korent	Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore	Raporti I-rë monitorimit të zbatimit të buxhetit. <p>Periudhat që përmban raporti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitin buxhetor / korent • Katër mujori i parë; vitit korent (1.1.20XX --- 30.04.20XX) • Dy vitet pararendëse <p>Raporti përfshin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Të dhënat faktike dhe masën e realizimit në përqindje kundrejt planit të periudhës dhe krahasimin në përqindje kundrejt realizimit faktik të periudhave të mëparshme; ○ Analizën e mospërputhjeve dhe masave për përmirësimin e situatës. ○ Treguesit e monitorimit të performancës së programeve buxhetore

Publikimi i raportit të I-rë	30 Maj viti korent	Nëpunësi autorizues	Informacion i aksesueshëm në faqen zyrtare të njësisë vendore
Komente mbi raportin I-rë , drejtuar: <ul style="list-style-type: none"> • Kryetarit të njësisë • Këshillit të njësisë vendore 	30 Qershor viti korent	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Shkresa e MFE e cila përmban: <ul style="list-style-type: none"> • Komente dhe rekomandime në lidhje me treguesit e performancës të raportuar. • Rekomandime konkrete për përmirësimin e situatës në rastet e konstatimit të vështirësive financiare
Përgatitja e raportit II-të të monitorimit	1-15 Shtator viti korent	Drejtuasi i EMP	Raporti II-të i cili përmban: <ul style="list-style-type: none"> - Realizimi faktik i treguesve të performancës së programeve buxhetore; (në vlerë dhe % kundrejt planit); - Parashikim për realizimin e pritshëm deri në fund të vitit korent; - Relacion shpjegues për mospërputhjet kundrejt planit të periudhës raportuese; - Masat korrigjuese që duhen ndërmarrë në rast mospërputhjeje
Diskutimi dhe miratimi Raportit II-të në GMS	15-25 Shtator viti korent	GMS dhe Koordinatori i GMS	Raporti II-të miratuar nga GMS <ul style="list-style-type: none"> - Vlerësimi i raporteve të monitorimit të EMP - Marrja e vendimeve në rastet e mosdakortësisë nga EMP
Raportimi në Këshill & Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë:	30 Shtator viti korent	Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore	Raporti II-të i monitorimit të zbatimit të buxhetit. <p>Periudhat që përmban raporti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitin buxhetor / korent • Katër mujori i dytë (progresiv); vitit korent (1.5.20XX --- 31.08.20XX) • Dy vitet pararendëse <p>Raporti përfshin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Të dhënat faktike dhe masën e realizimit në përqindje kundrejt planit për të njëjtën periudhë dhe krahasimin në përqindje kundrejt realizimit faktik të periudhave të mëparshme; ○ Analizën e mospërputhjeve dhe masave për përmirësimin e situatës. ○ Treguesit e monitorimit të performancës së programeve buxhetore ○ Masën e parashikimit të pritshëm të realizimit të treguesve të performancës deri në fund të vitit

Publikimi i raportit të II-të	30 Shtator viti korent	Nëpunësi autorizues	Informacion i aksesueshëm në faqen zyrtare të njësisë vendore
Komente mbi raportin II-të, drejtuar: <ul style="list-style-type: none"> • Kryetarit të njësisë • Këshillit të njësisë vendore 	30 Tetor viti korent	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Shkresa e MFE e cila përmban: <ul style="list-style-type: none"> • Komente dhe rekomandime në lidhje me treguesit e performancës të raportuar
Përgatitja e raportit III-të të monitorimit	1-15 Janar viti korent	Drejtuesi i EMP	Raporti III-të i cili përmban: <ul style="list-style-type: none"> - Realizimi faktik i treguesve të performancës së programeve buxhetore; (në vlerë dhe % kundrejt planit); - Relacion shpjegues për mospërputhjet kundrejt planit të periudhës raportuese dhe planit vjetor; - Masat korrigjuese që janë ndërmarrë për çdo rast mospërputhjeje;
Diskutimi dhe miratimi Raportit III-të në GMS	15-25 Janar viti paardhës	GMS dhe Koordinatori i GMS	Raporti III-të miratuar nga GMS <ul style="list-style-type: none"> - Vlerësimi i raporteve të monitorimit të EMP - Marrja e vendimeve në rastet e mosdakortësisë nga EMP
Raportimi në Këshill & Ministrinë e Financave:	Brenda muajit shkurt të vitit pasardhës	Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore	Raporti III-të (vjetor) i monitorimit të zbatimit të buxhetit. <p>Periudhat që përmbajnë raportet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitin buxhetor / korent, periudha (1.1.20XX --- 31.12.20XX) <p>Raporti përfshin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Të dhënat faktike dhe masën e realizimit në përqindje kundrejt planit të periudhës dhe krahasimin në përqindje kundrejt realizimit faktik të periudhave të mëparshme; ○ Të dhënat faktike dhe masën e realizimit në përqindje kundrejt planit vjetor dhe krahasimin në përqindje kundrejt realizimit faktik të dy viteve paraardhëse ○ Analizën e mospërputhjeve dhe masave që janë marrë për përmirësimin e situatës. ○ Treguesit e monitorimit të performancës së programeve buxhetore të katërmujorit të tretë dhe ato vjetor. ○ Treguesit kyç financiar vjetor.
Publikimi i raportit të III-të dhe vjetor	Brenda muajit shkurt viti pasardhës	Nëpunësi autorizues	Informacion i aksesueshëm në faqen zyrtare të njësisë vendore
Komente mbi raportin III-të, drejtuar:	Mars viti pasardhës	Ministria e Financave dhe	Shkresa e MFE e cila përmban: <ul style="list-style-type: none"> • Komente dhe rekomandime

<ul style="list-style-type: none"> • Kryetarit të njësisë • Këshillit të njësisë vendore 		Ekonomisë	<p>në lidhje me treguesit e performancës të raportuar;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Në rastet e konstatimit të vështirësisë financiare rekomandime konkrete për rregullimin e situatës së vështirësisë financiare
--	--	------------------	--

SHTOJCË 2. PËRMBAJTJA E RAPORTIT TË MONITORIMIT

Raporti i Monitorimit të Zbatimit të Buxhetit përfshin informacion mbi realizimin e zbatimit të buxhetit sipas përmbajtjes së këtij udhëzimi. Dokumenti në mënyrë të përmbledhur duhet të përmbajë:

1. Përmbajtja e raportit

1.1 Lista e përmbajtjes së raportit të monitorimit (Statistikat, dhe përshkrimet e gjithë dokumentit).

2. Hyrje

2.1 Përshkrim i përgjithshëm mbi procesin e monitorimit

3. Plotësimi i formateve të përcaktuara në këtë udhëzim (të gjitha anekset bashkëlidhur) ku të dhënat janë të rakorduara me planin e periudhës së buxhetit dhe realizimin faktik të thesarit sipas Sistemit Information Financiar të Qeverisë (SIFQ)

3.1 Raporti i Shpenzimeve sipas programeve;

3.2 Raporti i Shpenzimeve të programeve sipas artikujve buxhetorë;

3.3 Raporti përmbledhës i realizimit të treguesve të performancës / produkteve të programit;

3.4 Raporti i realizimit të objektivave të politikës së programit;

3.5 Projektet e Investimeve me financim të brendshëm dhe me financim të huaj;

4. Relacion shpjegues për çdo format të sipërcituar:

- Rezultatet sipas programeve, identifikimin e mospërputhejve, masat e marra për përmirësimin e situatës.
- Për gjithë njësinë e vetëqeverisjes vendore jepet një përshkrim në lidhje me masën e realizimit të treguesve të performancës.
- Aty ku është e mundur raporti shoqërohet me opinionin e auditit të brendshëm dhe ose të jashtëm të dhënë për këtë qëllim.
- **Ecurinë e realizimit të qëllimeve dhe objektivave të politikës që trajtojnë çështjen e barazisë gjinore nëpërmjet treguesve të performancës.**
- Realizimin e produkteve në krahasim me planin si në terma sasiorë ashtu edhe në vlerë duke evidentuar edhe koston për njësi, si dhe nënvizimi i argumentave konkrete lidhur

me rishikimin ose jo të politikës së programit, apo propozime të tjera për përmirësimin e situatës.

- Shpjegimet përkatëse lidhur me ndryshimet e buxhetit nga plani fillestar deri në atë përfundimtar, në nivel programi dhe artikulli.
- Analiza e të dhënave mbi realizimin e investimeve me financim të brendshëm dhe me financim të huaj.
- Raportimin i nivelit, kohëzgjatjes dhe strukturës së detyrimeve tatimore të evidentuara e të paarkëtuara në kohë.
- Për treguesit e performancës, fillimisht përcaktohen / maten vlerat bazë të treguesve të performancës dhe vendosen synime realiste. Viti i parë i vendosjes së treguesve duhet të shërbejë për të raportuar mbi vlerat bazë të treguesve, e më pas vendosen synimet dhe monitorohet realizimi i tyre.

SHTOJCË 3. PROCEDURA NË RASTIN E NJË BUXHETI TË RISHIKUAR GJATË VITIT KORENT

Në rastet kur Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore miraton një buxhet të rishikuar, apo nëse rishikohet buxheti qendror me miratim të Kuvendit (dhe kur ky i fundit prekt transfertat e Qeverisë për njësitë e vetëqeverisjes vendore) duke prekur/ rishikuar alokimet sipas programeve, artikujve dhe burimeve të financimit të tyre, njësia e vetëqeverisjes vendore rishikon planin e produkteve për ato tregues performance që preken nga rishikimi i buxhetit.

Për këtë koordinatori i GMS udhëzon EMP të përgatisin rishikimin e planeve për vitin korent sipas afateve që përcaktohen nga urdhëri që shpërndahe nga Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Rishikimi i planeve nis me identifikimin e natyrës së ndryshimeve duke i krahasuar me alokimet e mëparshme. Në dakortësi me të gjithë anëtarët e EMP përgatitet impakti i ndryshimeve buxhetore në arritjen e objektivave, projekteve, produkteve dhe në alokimin e burimeve sipas artikujve për vitin korent.

Ndryshimi i planit reflektohet në ndryshimin e produkteve të treguesve të performancës në sasi dhe në vlerë (kur bëhet fjalë për tregues inputi – kosto për njësi për produktet e synuar që të prodhohen).

EMP duhet më pas të diskutojë, konsultojë me stafin teknik sipas nevojës dhe të arrijë marrëveshje në lidhje me ndryshimet që do t'i bëhen planit në mënyrë që plani të përshtatet me alokimet e rishikuara. Për këtë duhet të marrë në konsideratë faktin nëse ndryshimet e propozuara do të kenë impakt mbi objektivat, standartet, projektet, produktet, në alokimin e burimeve, sipas artikujve, nëse ka ndryshime ndërmjet lidhjes së produkteve me objektivat, ndërmjet produkteve dhe proceseve politike. Implikimet dhe ndryshimet e propozuara si në objektiva dhe në standarte duhet të reflektohen në procesin e ardhshëm të PBA.

Në përputhje me afatet e parashikuara nga urdhëri i kryetarit të njësisë Drejtuesi i EMP dorëzon tek Koordinatori i GMS ndryshimin e planit i cili përmban:

- a) deklaratën e politikës së programit
- b) shpenzimet e programit sipas produkteve
- c) projektet me financim të brendshëm
- d) projektet me financim të huaj
- e) një profil katërmujor të rishikuar të shpenzimeve dhe produktet e synuara (nga ana sasiore)

Koordinatori i GMS shqyrton raportet e të gjitha programeve buxhetore të njësisë, planet e të cilave janë prekur nga ndryshimi i buxhetit. Koordinatori i GMS së bashku me Drejtuesit e EMP – ve nënshkruajnë raportet e monitorimit dhe i dorëzohen për miratim kryetarit të njësisë dhe dorëzohen në këshill.

SHTOJCË 4. PROCEDURA NË RASTIN E NDRYSHIMEVE TË ALOKIMEVE FINANCIARE NË VITIN KORENT

Të gjitha vendimet dhe veprimet gjatë vitit kanë si referencë planin vjetor. Nëse ka argumenta të arsyeshme plani vjetor është subjekt ndryshimi. Faktorë që çojnë në ndryshimin e planit janë:

- a) ngjarje të paparashikuara dhe të parashikuara si psh. emergjenca të cilat tejkalojnë fondet e parashikuara të rezervës dhe kontigjencës.
- b) Nevoja për rishikimin e kostove dhe / ose kohës jo të mjaftueshme për zbatimin e programeve si rrjedhojë e parashikimeve jo të sakta;
- c) Moti i keq ose ndryshimi i çmimit të materialeve dhe/ose shërbimeve.

Nëse plani sugjeron ndryshime në alokimin e burimeve financiare për rrjedhojë është e nevojshme bërja e ndryshimeve në objektiva, në sasinë ose cilësinë e produkteve të treguesve të performancës që planifikohet të realizohen sipas programeve të shpenzimeve që preken nga ndryshimet e planit buxhetor.

Si rregull ndryshimet duhet të jenë minimale. Ndryshimet duhet të jenë të papranueshme në tremujorin e parë të vitit pasi kjo periudhë është shumë afër kohës së parashikimit fillestar.

Ndryshimet e mundshme në alokimin e të ardhurave mund të marrin formën e:

- Transferimit të burimeve ndërmjet produkteve në të njëjtin program;
- Transferimit të burimeve ndërmjet artikujve në të njëjtin program;
- Transferimit të burimeve ndërmjet programeve të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Ndryshimet brenda programeve

Nëse gjykohet që ndryshimi i planit buxhetor sjell nevojën e mbulimit të impaktit në arritjen e objektivave të përgjithshme të bashkisë duke transferuar fonde / burime brenda të njëjtit program të njësisë, atëherë Drejtoresit e EMP-ve duhet të konkludojnë në dakortësinë midis anëtarëve të EMP që janë pjesë e nënprogrameve që preken për reflektimin e ndryshimeve përkatëse. Për këtë arsye bëhen llogaritje në lidhje me planifikimin e sasisë së produkteve që do të mbulohen, si rrjedhojë e fondeve të ndryshuara (shtuara; pakësuara) përkatësisht. Duhet të merret në analizë cilësia e prodhimit të produkteve në rastin e rishikimit të planit. Në çdo rast duhet të synohet ruajtja e një standardi minimal të ofrimit të shërbimit për programet përkatëse.

Të gjitha ndryshimet duhet të shoqërohen me një relacion të argumentuar në lidhje me veprimet korrigjuese që duhen ndërmarrë. Nëse ndryshimi i buxhetit parashikon krijimin e produkteve të reja ose projekteve të reja, mbështetur në një analizë të detajuar që duhet të paraqitet mbi domosdoshmërinë e krijimit të produkteve apo projekteve të reja, si dhe impaktin që kanë ato në përmbushjen e planit, miratimi është subjekt i këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Kur transfertat nuk përfshijn krijimin e produkteve të reja ose të projekteve të reja, Nëpunësi Autorizues duhet të udhëzojë drejtuesin e EMP për të përgatitur materialet e nevojshme tek nëpunësi zbatues me qëllim që të bëjnë të mundur realizimin e transfertes sipas procedurave të përcaktuara në udhëzimin nr.9 dt.20.03.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”. Për projektet e reja të investimeve publike, Nëpunësi Autorizues i Njesisë së vetëqeverisjes vendore duhet të udhëzojë EMP për të përgatitur materialet e nevojshme për të realizuar rialokimin sipas udhëzimit nr.9 dt.20.03.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”.

Ndryshimet ndërmjet programeve

Nëse gjykohet që ndryshimi i planit buxhetor sjell nevojën e mbulimit të ndikimit në arritjen e objektivave të përgjithshme të njesisë duke transferuar fonde / burime nga një program buxhetor tek një program tjetër buxhetor i njesisë së vetëqeverisjes vendore, atëherë Drejtuesit e EMP-ve përkatëse duhet të dakordësojnë me njësitet shpenzuese që preken për reflektimin të ndryshimeve përkatëse. Drejtuesit e EMP-ve duhet të arrijnë në marrëveshje në lidhje me:

- Shumën e fondeve që kërkohen në secilin rast dhe artikujt që do të përfshihen në transfertë;
- Produktin që do realizohet
- Ndikimin e transfertës në objektivat dhe / ose standardet e programit
- Programet nga të cilat EMP propozojnë të transferohen burime, duke përfshirë një justifikim se pse burimet duhet të alokohen në këto programe.

Informacioni i mësipërm duhet të jetë pjesë e relacionit shpjegues mbi veprimet korrigjuese të ndërmarra i cili dorëzohet tek tek Nëpunësi autorizues/ Koordinator i GMS.

Nëpunësi Autorizues duhet të përgatisë një kërkesë për Këshillin e njesisë së vetëqeverisjes vendore për rialokimin e fondeve midis programeve. Kërkesa duhet të paraqesë ndikimin e pritshëm mbi objektivat, produktet dhe shpenzimet e produkteve për secilin program të përfshirë në propozimin e transfertës.

Pasi kërkesa miratohet nga Këshilli i njesisë së vetëqeverisjes vendore, Nëpunësi Autorizues duhet të udhëzojë drejtuesin e EMP për të përgatitur materialet e nevojshme në mënyrë që transfertat të realizohen sipas përcaktimeve të bëra në udhëzimin nr.9 dt.20.07.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”.

Pasi është arritur dakortësia në lidhje me ndryshimet përkatëse rishikohet plani i produkteve për atë sa preken fondet e programeve përkatëse (në rritje ose në rënie) dhe dërgohet plani i rishikuar për miratim tek Kryetari i njesisë së vetëqeverisjes vendore e më tej në Këshillin njesisë së vetëqeverisjes vendore.

Në rast se GMS nuk arrin marrëveshjen, për rialokimin e fondeve midis programeve kryetari i GMS ka të drejtën të vendosë për më tej.

SHTOJCË 5. TREGUESIT E MONITORIMIT TË PERFORMANCËS SË PROGRAMEVE DHE TREGUESIT FINANCIARË

Programet e shpenzimeve monitorohen për të siguruar transparencë në lidhje me performancën e tyre për këtë qëllim hartohen tregues performance. Treguesit e performancës përdoren për të monitoruar arritjen e objektivave dhe efektivitetin e operacioneve. Në nivel programi shpenzimesh buxhetore ato përdoren për të monitoruar arritjen e objektivave të programit. Treguesit e monitorimit të performancës duhet të jenë:

- (i) lehtësisht të kuptueshëm;
- (ii) specifik e të lidhur ngushtësisht me qëllimin e politikës së programit dhe objektivat që synohen të arrihen përmes tij;
- (iii) lehtësisht të matshëm;
- (iv) të identifikueshëm.

Njësia e vetëqeverisjes vendore harton tregues performance për çdo program shpenzimesh. Gjatë vitit (në tre periudha 4 mujore) monitorohen treguesit në mënyrë që të krahasohet realizimi i tyre faktik me nivelin e planifikuar. Përmes kësaj sigurohen korrigjimet e nevojshme lidhur me performancën e arrirë për çdo program.

Për të gjitha funksionet e veta ligjore njësia e vetëqeverisjes vendore monitoron të gjitha programet e shpenzimeve të saj duke krijuar një sistem administrimi të performancës së shërbimeve publike që ajo ofron për komunitetin vendor bazuar mbi standarde vendore dhe/ose standarde minimale kombëtare. Për këtë qëllim njësia e vetëqeverisjes vendore harton një sistem treguesish performance.

Në lidhje me funksionet e deleguara nga institucionet qendrore dhe me synim garantimin e zbatimit të normave dhe standardeve kombëtare të krijuara në legjislacionin përkatës në fuqi dhe në përputhje me parimin e autonomisë vendore, ministritë e linjës të fushave përkatëse të përgjegjësive, kanë të drejtë të mbikëqyrin dhe monitorojnë veprimtarinë e njësive të vetëqeverisjes vendore për ato funksione që ato kanë deleguar tek njësitë e vetëqeverisjes vendore.

Treguesit e performancës duhet të përcaktohen në nivel produktesh dhe rezultatesh në mënyrë që ta drejtojnë programin buxhetor drejt efektivitetit. Treguesit në nivel produkti tregojnë mallra dhe shërbime që duhen ofruar/prodhuar për arritjen e objektivave afatmesme dhe qëllimeve afatgjata të programit. Nëse informacioni i programeve të shpenzimeve në lidhje me produktet/treguesit në nivel produkti kombinohet me informacion të saktë në lidhje me koston e programit, kjo gjë bën të mundur analizën e eficiencës së të gjithë programit.

Më poshtë jepen shembuj treguesish performance për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve bashkiake për të gjitha llojet e niveleve të treguesve.

Lloji i treguesit të performancës në nivel	Përshkrimi	Shembull
Produkti / output (sasi e prodhuar)	Shërbime të ofruara tek klientët / qytetarët	Tonë mbetje të mbledhura nga familjet ose bizneset
Rezultati	Efekti mbi çështjet social - ekonomike	Përmirësimi i cilësisë së mjedisit dhe higjienës publike
Impakti	Përceptimi i qytetarëve në lidhje me politikat e bashkisë	Besimi i qytetarëve në politikat e bashkisë
Efiçence input (kosto për njësi e prodhuar)	Burimet financiare për çdo njësi produkti	Kosto e një ton mbetje bashkiake të mbledhur /përpunuar etj.

Njësitë e vetëqeverisjes vendore hartojnë tregues performance për të gjitha programet e shpenzimeve buxhetore që ato përdorin. Hartimi i treguesve është detyrë e një grupi të gjerë aktorësh, si: kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, drejtuesi i programit buxhetor dhe aktorë jashtë njësisë, të cilët kanë njohuri në lidhje me programin përkatës.

Nëpërmjet udhëzimeve vjetore të përgatitjes së buxhetit afatmesëm Ministria e Financave dhe Ekonomisë në bashkëpunim me ministrinë e linjës mund të ndajë me njësitë e vetëqeverisjes vendore tregues standardë minimalë, bazuar në legjislacionin specifik.

Për funksionet e deleguara treguesit e monitorimit të performancës duhet të jenë të njëjtë për të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore. Për funksionet e veta njësitë e vetëqeverisjes vendore vendosin tregues të lidhura ngushtësisht me karakteristikat e njësisë.

Treguesit financiar

Treguesit financiarë përdoren për të vlerësuar qëndrueshmërinë financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore, informuar aktorët kryesorë si: kryetarin e njësisë së vetëqeverisjes vendore, këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore, komunitetin vendor, taksapaguesit, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë ose kreditorët.

Analiza dhe raportimin i treguesve financiarë i mundëson njësisë të kuptojë më mirë aspektet financiarë të saj dhe njësi administrative. Ky informacion i kombinuar me element të tjerë ekonomik, demografik dhe social të njësisë ndihmon analizën dhe marrjen e masave përkatëse

nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe njësive të vetëqeverisjes vendore për të bërë krahasime midis tyre dhe mbajtjen e financave vendore nën monitorim.

Me anë analizës së treguesve financiarë merret informacion në lidhje me:

- cilat janë prioritetet e njësisë së vetëqeverisjes vendore;
- çfarë burimesh ka në dispozicion njësia;
- si përdoren fondet publike të njësisë së vetëqeverisjes vendore;
- sa varet njësia nga transfertat e qeverisë qendrore;
- nëse po ruhet disiplina fiskale;
- nëse ka rrisqe fiskale që kërkojnë një vëmendje të veçantë.

Analiza financiare duhet të vlerësohet përgjatë viteve. Në këtë mënyrë monitorohen ndryshimet e kushteve financiare bazuar në të njëjtit tregues financiarë për të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore. Bazuar në këta tregues Ministria e Financave dhe Ekonomisë jep rekomandime për njësitë e vetëqeverisjes vendore.

Drejtoria që merret me buxhetin dhe financën brenda njësisë së vetëqeverisjes vendore është përgjegjëse për të përgatitur, llogaritur, përditësuar dhe raportuar treguesit financiarë. Të dhënat për të llogaritur këta tregues financiarë mund të merren nga Sistemi Informatik Financiar i Qeverisë (SIFQ) duke iu referuar të dhënave faktike. Për të dhënat e planifikuara / buxhetuara, treguesit llogariten duke përdorur të dhënat nga buxheti.

Përllogaritja e këtyre treguesve financiarë do të mbështetet edhe në të dhënat që sigurohen nga Instrumente të Planifikimit Financiar ose software të ndryshëm të miratuar për njësitë e vetëqeverisjes vendore .

Të dhënat për të llogaritur vlerat faktike të treguesve financiarë mblidhen në mënyrë të përvitshme. Për shifrat e parashikuara të treguesve financiare, përdoren të dhënat e programit të buxhetit dhe PBA-së. Të gjitha të dhënat për llogaritjen e treguesve financiarë janë vjetore përveç treguesve të mëposhtëm të cilët kërkojnë të dhëna të akumuluar:

- raporti i borxhit afatgjatë kundrejt totalit të të ardhurave (huamarrja është e dhënë e akumuluar për huamarrjen afatgjatë; totali i të ardhurave është e dhënë vjetore);
- raporti i borxhit afatshkurtër kundrejt të ardhurave të veta të njësisë (huamarrja është e dhënë e akumuluar për huamarrjen afatshkurtër; totali i të ardhurave nga burimet e veta është e dhënë vjetore);
- raporti i detyrimeve të papaguara në afat kundrejt të ardhurave nga taksat dhe tarifat (detyrimet e prapambetura kërkon të dhëna të akumuluar nga detyrimet e papaguara; të ardhurat nga taksat dhe tarifat është e dhënë vjetore).

Të gjithë treguesit financiar llogariten dhe përditësohen në mënyrë të përvitshme dhe i referohen vitit të fundit (t-1); vitit korent (t) dhe tre viteve të ardhshme. Treguesit financiarë raportohen çdo

vit në Këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë i përdor treguesit e performancës dhe jep komente sipas rastit mbi objektivat e vendosura nga njësia për të cilat matet performanca.

Treguesit Financiarë (sipas përcaktimeve të nenit 54 të Ligjit 68/2017)

Nr.	Treguesit financiarë kyç	Kuptimi	Formula	Fakti viti (t-1)	Plani viti (t)	Plani viti (t+1)	Plani viti (t+2)	Plani viti (t+3)
1* ¹	Raporti i shpenzimeve të përgjithshme ndaj të ardhurave të përgjithshme	Ky raport tregon shpenzimet si një përqindje kundrejt të ardhurave– raporti tregon sesa shpenzon njësia për ofrimin e shërbimeve publike. Tregon marrëdhënien midis flukseve hyrëse të të ardhurave me flukset dalëse të shpenzimeve.	$\frac{\text{Shpenzime}}{\text{Ardhura}} * 100$					
2*	Raporti i të ardhurave të veta vendore ndaj të ardhurave të përgjithshme	Tregon qëndrueshmërinë fiskale të njësisë. Rritja e raportit në vite tregon se njësia nuk mbështetet vetëm në burime të jashtme (si transfertat e qeverisë qendrore, grantet etj.)	$\frac{\text{Të Ardhurat e veta}}{\text{Të Ardhurat e Përgjithshme}} * 100$					
3*	Raporti i të ardhurave faktike nga taksat dhe tarifatat vendore ndaj planit të tyre	Një diferencë e madhe ose në rritje midis të ardhurave të arkëtuara dhe atyre të planifikuara përgjatë viteve mund të tregojë një rënie të përgjithshme të ekonomisë vendore. Nëse kjo diferencë është e përleshme atëherë problem është mbledhja e taksave dhe tarifave vendore që mund të jetë për shkak të procedurave, barrës së lartë fiskale, ose parashikim i	$\frac{\text{Të Ardhurat faktike nga taksat dhe tarifatat}}{\text{Plani i taksave dhe tarifave}} * 100$					

¹ Treguesit me këtë shenjë gjenerohen në mënyrë automatike nga Instrumenti i Planifikimit Financiar për njësitë e vetëqeverisjes vendore

		pasaktë.						
4*	Raporti i shpenzimeve për investime kapitale ndaj shpenzimeve të përgjithshme	Një normë e lartë një menaxhim të mirë të financave vendore duke ofruar përmirësime në shërbimet vendore. Rritja e raportit përgjatë viteve mund të shpjegohet edhe me shërbime shtesë, infrastrukturë e re, pasuri të paluajtshme të shtuara, funksione të reja të marra që kanë nevojë për investime etj.	$\frac{\text{Shpenzimet Kapitale}}{\text{Shpenzime të përgjithshme}} * 100$					
5*	Raporti i shpenzimeve për personelin ndaj shpenzimeve të përgjithshme	Rritja në vite e peshës së shpenzimeve të personelit ndaj shpenzimeve të përgjithshme mund të tregojë ulje të shpenzimeve për investime/operative, ose faktin se produktiviteti i personelit është në rënie. Një rritje e këtijraport mund të tregojë gjithashtu se qeveria po ofron më shumë shërbime (duke marrë funksionet të reja, duke rritur volumin e shërbimeve ose cilësinë e tij)	$\frac{\text{Shpenzimet e Personelit}}{\text{Shpenzime të Përgjithshme}} * 100$					
6*	Raporti i huamarrjes afatgjatë ndaj të ardhurave të përgjithshme	Afatgjatë mbi një vit Një raport i ulët tregon që NJQV-ja është në gjendje të paguajë detyrimet e saj të borxhit (principali plus interesat). Nëse NJQV-ja po paguan një përqindje të lartë të të ardhurave totale në shërbimin e borxhit, ato mund të detyrohen të ulin shërbimet e tjera lokale.	$\frac{\text{Borxhi afatgjatë i akumuluar}}{\text{Të Ardhurat e Përgjithshme}} * 100$					

7*	Raporti i huamarrjes afatgjatë ndaj të ardhurave të veta;	I njëjti interpretim si më sipër. Raporti në këtë rast tregon qartë një varësi midis shërbimit të borxhit / shlyerjes me anë të burimeve të veta financiare të njësisë së vetqeverisjes vendore	$\frac{\text{Borxhi afatgjatë i akumuluar}}{\text{Të Ardhurat e Veta}} * 100$					
8*	Raporti i huamarrjes afatshkurtër ndaj të ardhurave të përgjithshme	Afat shkurtër nën një vit Tregon aftësinë e njësisë vendore për të respektuar detyrimet afatshkurtra. Rritja e detyrimeve korente afatshkurtra si % kundrejt të ardhurave në fund të vitit tregon një situatë negative në lidhje me likuiditetet dhe / ose problem me shpenzimet të cilat realizohen me borxh. Një raport i ulët tregon se borxhi afatshkurtër mund të shlyhet lehtësisht me anë të të ardhurave vjetore të njësisë.	$\frac{\text{Borxhi afatshkurtër}}{\text{Të ardhurat e përgjithshme}} * 100$					
9*	Raporti i detyrimeve tatimore të pa-arkëtuara në kohë ndaj të ardhurave tatimore	Përfaqëson detyrimet fiskale të papaguara në kohë për njësinë vendore. Një normë e lartë e detyrimeve të akumuluar kundrejt totalit të të ardhurave të njësisë nga taksat dhe tarifat mund të tregojë procedurë jo të mira; barrë e lartë fiskale; rënie të ekonomisë vendore.	$\frac{\text{Detyrimet tatimore të prapambetura}}{\text{Të ardhurat nga taksat dhe tarifat}} * 100$					
10	Raporti i shpenzimeve për partneritetet publike-private ndaj shpenzimeve të	Raporti i shpenzimeve që bën njësi si pjesë e të gjitha skemave PPP ku ajo është palë nuk duhet të jetë më shumë sesa 5% Shpenzimeve të përgjithshme të saj.	$\frac{\text{Shpenzimet e njvsisw për PPP}}{\text{Shpenzimet e përgjithshem të njësisë}} * 100$					

	përgjithshme	Raporte më të larta tregojnë se njësia është në kundërshtim me parashikimet ligjore numër 9936/2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, i ndryshuar						
11*	Raporti i shpenzimeve për politikat e kujdesit shoqëror ndaj shpenzimeve të përgjithshme	Një raport i lartë tregon ndërmarrjen e politikave të reja ose masa në fushën e shërbimeve sociale ose rritje të numrit të përfituesve të këtyre politikave/masave.	$\frac{\text{Shpenzimet për shërbimet sociale}}{\text{Shpenzimet e përgjithshme}} * 100$					
12	Raporti i shpenzimeve për politikat që mbështesin barazinë gjinore ndaj shpenzimeve të përgjithshme	Njësia përdor fonde për politika që mbështesin çështjet gjinore dhe një raport në rritje përgjatë viteve tregon angazhimin në rritje të njësisë në këtë fushë.	$\frac{\text{Shpenzimet për çështjet e barazisëw gjinore}}{\text{Shpenzimet e përgjithshme}} * 100$					